

Aangrijpingspunt

Scharnierpunt

Hefboom

Deze drie begrippen worden in het boek genoemd in hoofdstuk 17 over de actiefase. Het zijn synoniemen die in dit hoofdstuk worden gebruikt om aan te geven, wat als **ingang of startpunt wordt gebruikt om het nieuwe handelen, het verbeteren van een situatie enzovoort, te realiseren.**

Ook in de theorie over (organisatie)verandering tref je deze termen aan, meestal wordt echter in de veranderingstheorie de term aangrijpingspunt voor verandering gebruikt.

In onderstaande tekst worden enkele aspecten rond het werken met het aangrijpingspunt verhelderd.

Wat, wie of welk aangrijpingspunt gebruiken?

Wie, wat of welk aangrijpingspunt wordt gehanteerd kan enorm verschillen. Wij beschrijven een aantal mogelijkheden en voorbeelden. Het te kiezen/gekozen aangrijpingspunt kan gestuurd worden door:

- **Een wetenschappelijke theorie of onderzoek**
Bijvoorbeeld het BMI van 2-6 jarigen als aangrijpingspunt voor preventie van overgewicht, hart- en vaatziekten en type 2 diabetes,. (Marlou de Kroon: Het Terneuzen geboorte cohort)
- **Een praktijktheorie**
Bijvoorbeeld de veelvuldig gehoorde praktijktheorie dat sport door jongeren bijdraagt tot zelfdiscipline en doorzettingsvermogen, een positief zelfbeeld en zelfvertrouwen.
- **Opvattingen over of een visie op (organisatie)verandering van gezaghebbende auteur, bureau of instantie**
Bijvoorbeeld de opvatting van Jaap Boonstra, die hij als volgt verwoordt:
"Het gaat in het veranderingsproces primair om het stimuleren van interacties waarin nieuwe betekenissen kunnen ontstaan. Interactieve interventies richten zich op het samenbrengen van mensen om beelden uit te wisselen, situaties te duiden, een gedeelde visie te ontwikkelen en gezamenlijk acties te

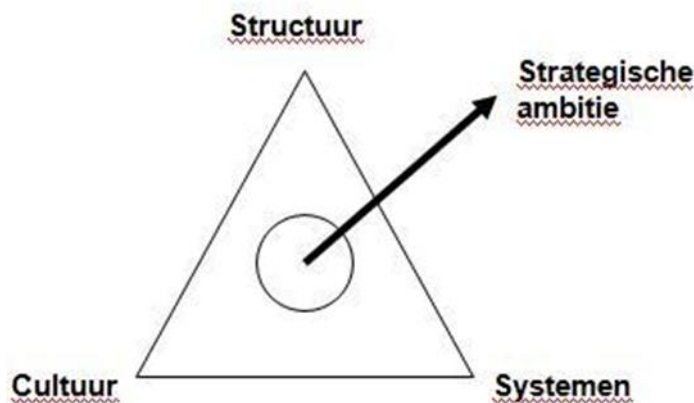
ondernemen om vernieuwingen tot stand te brengen. Interactieve interventies stimuleren dat mensen samen op zoek gaan naar de onderliggende waarden die hun gedrag richting geven. De interventies raken aan de waarden en de basisassumpties van een organisatie. Bij verandering van waarden gaat het erom dat mensen elkaar kennen en dat er een zekere basis van vertrouwen ontstaat in elkaar en in de toekomst. Betekenisvolle interventies gaan er vanuit dat mensen die met elkaar praten en werken, samen betekenis geven aan de werkelijkheid waarin ze leven. Vanuit die werkelijkheidsbeelden nemen mensen initiatief om van betekenis te zijn." (Jaap Boonstra: Veranderingen in het denken over cultuurverandering, in M&O, gevonden op www.jaapboonstra)

- **Extern ingehuurde adviseurs of experts**

Bijvoorbeeld de volgende opvatting van een organisatieadviesbureau:

"Het moge duidelijk zijn dat het opstellen van een goed veranderplan maatwerk betreft. Wij kunnen u daarbij behulpzaam zijn.

Wij maken daarbij een afweging welke van de elementen uit onderstaand schema, of combinaties daarvan, het aangrijpingspunt vormen voor het veranderingsproces."

- **Opvattingen over hoe mensen in elkaar zitten en waar daarom het best bij aangeknoopt kan worden.**

Goed te zien in psychotherapie.

Eén groep therapeuten bijvoorbeeld vindt dat je vooral moet focussen op het gedrag terwijl een andere de denkprocessen het meest belangrijk vindt. Een derde groep begint bij voorkeur bij het lichamelijke en emotionele werkt van daar uit

naar de rest van de persoon. Een vierde groep tenslotte zoekt het vooral in de interne dynamische processen.

- **Mogelijkheden van de deelnemers**
Kijken naar en/of overleggen over wat de deelnemers bijvoorbeeld mentaal, fysiek en in tijdsbesteding aan kunnen. In PAO belangrijk.
- **Bewezen of veronderstelde hefboomwerking van het aangrijpingspunt**
Soms is er ervaringsmateriaal of zijn er veronderstellingen over de hefboomwerking van een te kiezen of gekozen aangrijpingspunt.
Met hefboom wordt hier de metafoor bedoeld van een fysieke hefboom. Een aangrijpingspunt dat direct werkt of veel in beweging/verandering brengt.
- **Een combinatie van een of meerdere hiervoor beschreven mogelijkheden**
Bijvoorbeeld in PAO de combinatie van de mogelijkheden van de deelnemers met de opvattingen van Boonstra.